📜 מבחן המנהלת - חנוכה תשפ"ז

שם התלמיד/ה: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ציון: _____ / 100

📋 **הוראות לנבחן/ת:**

- המבחן כולל **שני חלקים**:
  - **חלק א':** 20 שאלות אמריקאיות (4 נקודות לכל שאלה - 80 נקודות).
  - **חלק ב':** 3 שאלות פתוחות (20 נקודות).
- סמנו בבירור את התשובה הנכונה ביותר בכל שאלה.

🔘 **חלק א': שאלות אמריקאיות (20 שאלות, 80 נקודות)**

1. מהו הסדר הנכון בעת הבדלה והדלקת נר חנוכה בבית במוצאי שבת?
[ ] א) מדליקים נרות חנוכה תחילה ואחר כך מבדילים, מפני פרסום הנס.
[ ] ב) מבדילים תחילה ואחר כך מדליקים נרות חנוכה, לפי הכלל "תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם".
[ ] ג) מדליקים נר אחד, מבדילים, ואז משלימים להדליק את שאר הנרות.
[ ] ד) מותר לברך ולהדליק בכל סדר שרוצים.

---

2. מדוע בבית הכנסת מקדימים להדליק נרות חנוכה לפני ההבדלה במוצאי שבת?
[ ] א) מפני שבבית הכנסת אין מברכים על כוס יין בהבדלה.
[ ] ב) כדי שהמתפללים לא ימהרו ללכת לביתם ויפסידו את מצוות פרסום הנס בבית הכנסת.
[ ] ג) משום ששליח הציבור כבר הבדיל בביתו מבעוד יום.
[ ] ד) כיוון שבית הכנסת פטור לחלוטין מהכלל "תדיר ושאינו תדיר".

---

3. מה נלמד מהפסוק "הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ" לגבי הדלקת נרות חנוכה?
[ ] א) שמותר להדליק רק בשמן היקר ביותר בשוק.
[ ] ב) שאין להשתמש בשמן שנפל לתוכו דבר מאוס או בשמן שאינו ראוי לשימוש מכובד.
[ ] ג) שיש לברך על כל נר ונר בנפרד בעת ההדלקה.
[ ] ד) שמצוות הדלקה מוטלת רק על פחת (מושל) העיר.

---

4. מהו השיעור שיוצאים בו ידי חובה מעיקר הדין בהדלקת נרות חנוכה בכל לילה?
[ ] א) נר אחד בלבד לכל בני הבית בכל לילה.
[ ] ב) נר אחד לכל אחד ואחד מבני הבית בכל לילה.

[ ] ג) נרות כנגד מספר הימים (נר ביום הראשון, שניים בשני וכן הלאה).
[ ] ד) שמונה נרות בכל לילה ולילה.

---

5. מאיזו סיבה מרכזית שמן זית נחשב ל"מצווה מן המובחר" בהדלקת נרות חנוכה?
[ ] א) מפני שהוא השמן הזול ביותר המצוי בבתים.
[ ] ב) מפני שאורו צלול ביותר ובו נעשה נס פך השמן במקדש.
[ ] ג) מפני שאסור על פי ההלכה להשתמש בנרות שעווה.
[ ] ד) מפני שרק שמן זית אינו כבה ברוח מצויה.

---

6. מהו הטעם ההלכתי לכך שגם נשים חייבות במצוות נר חנוכה?
[ ] א) מפני שרק נשים הדליקו את המנורה בבית המקדש.
[ ] ב) מפני שאף הן היו באותו הנס וניצלו מגזרת היוונים.
[ ] ג) מפני שאישה פטורה מכל מצוות עשה שהזמן גרמא.
[ ] ד) מפני שהן פטורות מתפילת ערבית בחג החנוכה.

---

7. מה נהגו נשים שלא לעשות בזמן שהנרות דולקים בבית בחצי השעה הראשונה?
[ ] א) אסור להן לבשל ולאפות צרכי אוכל נפש.
[ ] ב) אסור להן לעשות מלאכה כגון תפירה וסריגה, היכר לכך שאסור להשתמש לאור הנרות.
[ ] ג) אסור להן לדבר כלל עד שהנרות יכבו.
[ ] ד) אסור להן לצאת מפתח הבית בחצי השעה הראשונה.

---

8. היכן מצווה להניח את החנוכייה בפתח הבית הסמוך לרשות הרבים?
[ ] א) בטפח הסמוך לפתח מימין לנכנס.
[ ] ב) בטפח הסמוך לפתח משמאל לנכנס, כדי שהמזוזה תהיה מימין והנרות משמאל.
[ ] ג) במרכז החדר על השולחן בלבד.
[ ] ד) מעל משקוף הדלת בגובה שתי אמות.

---

9. מהו הגובה המומלץ לכתחילה להנחת נרות חנוכה מקרקע הדירה?
[ ] א) בין 3 טפחים (24 ס"מ) ל-10 טפחים (80 ס"מ).
[ ] ב) מעל 20 אמות (כ-9.6 מטר).
[ ] ג) צמוד ממש לקרקע (פחות מ-3 טפחים).
[ ] ד) בגובה העיניים בדיוק בכל מקרה.

---

10. מה הדין אם אדם הדליק את נרות החנוכה בגובה של מעלה מ-20 אמות מקרקע הדירה/הרחוב?
[ ] א) יצא ידי חובה לכתחילה.

[ ] ב) יצא ידי חובה בדיעבד בלבד.
[ ] ג) לא יצא ידי חובה אפילו בדיעבד, משום שבגובה זה אין פרסום הנס (אין דרך בני אדם להביט לגובה כזה).
[ ] ד) חייב לברך שנית מבלי להזיז את הנרות ממקומם.

---

11. אדם חולה שאינו יכול להגיע לפתח הבית – כיצד יש לנהוג לפי הכלל "הדלקה עושה מצווה"?
[ ] א) יביאו לו את הנרות למיטתו, הוא ידליק אותם ליד המיטה ואז יביאו אותם לפתח.
[ ] ב) יש להביא את החנוכייה לפתח/חלון ושם ידליק אותה, כי פעולת ההדלקה במקום המצווה היא העיקר.
[ ] ג) החולה פטור לגמרי ואין להדליק עבורו נרות כלל.
[ ] ד) יברך במיטה ולא ידליק נר כלל.

---

12. אם נרות החנוכה הדליקו כראוי ובמקום שאין בו רוח מצויה, אך כבו בתוך חצי שעה מההדלקה – מה הדין?
[ ] א) חייב לחזור ולהדליק בברכה מחדש.
[ ] ב) אינו חייב לחזור ולהדליק משום ש"כבתה אין זקוק לה", אך הרוצה להחמיר ידליק בלא ברכה.
[ ] ג) המצווה בטלה וצריך להתענות.
[ ] ד) יש להוסיף שמן ולהדליק למחרת כפול.

---

13. איזו אכילה אסורה לפני הדלקת נרות חנוכה משהגיע זמנם?
[ ] א) אסור לאכול אפילו פירות וירקות.
[ ] ב) אסור לאכול סעודת קבע (עם פת) בשיעור כביצה (56 גרם), מחשש שיימשך באכילה.
[ ] ג) מותר לאכול סעודת קבע אך אסור לשתות מים.
[ ] ד) אין שום איסור אכילה לפני הדלקת נרות.

---

14. היכן משלבים את נוסח "על הנסים" בתפילת שמונה עשרה ובברכת המזון?
[ ] א) בשמונה עשרה בברכת "משיב הרוח", ובברכת המזון בברכת "הזן".
[ ] ב) בשמונה עשרה בברכת "מודים", ובברכת המזון בברכת "נודה לך".
[ ] ג) בשמונה עשרה בברכת "שמע קולנו", ובברכת המזון בברכת "בונה ירושלים".
[ ] ד) אומרים "על הנסים" רק בקריאת התורה.

---

15. מה הדין אם אדם שכח לומר "על הנסים" בתפילת שמונה עשרה או בברכת המזון וסיים את הברכה?
[ ] א) חייב לחזור על כל התפילה או ברכת המזון מראש.
[ ] ב) אינו חוזר, ויכול לומר "הרחמן הוא יעשה לנו נסים..." בסיום התפילה או ברכת המזון.

[ ] ג) חוזר רק על ברכת "מודים" או "נודה לך" בברכה.
[ ] ד) חייב להדליק שוב נרות חנוכה.

---

16. כיצד אומרים את ההלל בכל שמונת ימי החנוכה בתפילת שחרית?
[ ] א) אומרים "חצי הלל" בכל הימים.
[ ] ב) גומרים את ההלל השלם בברכה בכל שמונת הימים (בין יחיד ובין ציבור).
[ ] ג) אומרים הלל שלם רק ביום הראשון ובשאר הימים חצי הלל.
[ ] ד) אומרים הלל רק במוצאי החג.

---

17. באיזה קיר בבית הכנסת מניחים את החנוכייה ומתי מדליקים אותה?
[ ] א) בקיר הצפוני, ומדליקים לאחר תפילת ערבית.
[ ] ב) בקיר הדרומי (כנגד המנורה במקדש), ומדליקים בין מנחה לערבית.
[ ] ג) במרכז בית הכנסת, ומדליקים לפני תפילת שחרית בלבד.
[ ] ד) בפתח בית הכנסת מבחוץ, ומדליקים בחצות הלילה.

---

18. האם יוצאים ידי חובה בהדלקת מנורת חשמל בחנוכה?
[ ] א) יוצאים ידי חובה לכתחילה ומברכים עליה.
[ ] ב) יוצאים ידי חובה רק אם מדובר במנורת לדים.
[ ] ג) אין יוצאים ידי חובה במנורת חשמל ואין מברכים עליה.
[ ] ד) יוצאים ידי חובה רק בבית הכנסת.

---

19. מתי חל האירוע שבו מברכים את ברכת המזון הארוכה ביותר בשנה, ומה מוסיפים בה?
[ ] א) ביום הראשון של חנוכה – מוסיפים "על הנסים" ושירי מעלות.
[ ] ב) כשראש חודש טבת חל בשבת חנוכה – מוסיפים "על הנסים", "רצה והחליצנו" (של שבת) ו"יעלה ויבא" (של ראש חודש).
[ ] ג) בערב שבת חנוכה לפני השקיעה.
[ ] ד) ביום "זאת חנוכה" בסעודת מצווה.

---

20. מהי קושיית רבי יוסף קארו (ה"בית יוסף") לגבי שמונת ימי החנוכה?
[ ] א) מדוע מדליקים נרות בשמן זית ולא בשעווה.
[ ] ב) מדוע חוגגים 8 ימים אם השמן שבפך היה אמור להספיק ליום אחד, ולכאורה הנס היה רק ב-7 הימים האחרונים?
[ ] ג) מדוע מברכים "שהחיינו" בלילה הראשון בלבד.
[ ] ד) מדוע לא נקבעה חובת משתה ושמחה בחנוכה כמו בפורים.

✍️ חלק ב': שאלות פתוחות והעמקה בהלכה (3 שאלות, 20 נקודות)

שאלה 21 (6 נקודות): דרגות ההידור בהדלקה

הסבירו מהו השיעור של "עיקר הדין" בהדלקת נרות חנוכה בכל לילה, ומהו ההבדל בין מנהג ספרד למנהג אשכנז בדרגת "מהדרין מן המהודר"?

תשובה: .....

.....

.....

.....

שאלה 22 (7 נקודות): מקום וגובה הנחת הנרות

היכן מצווה להניח את הנרות בפתח הבית (מבחינת ימין/שמאל), מהו הגובה המומלץ מקרקע הדירה לכתחילה, ומה הדין אם מניחים את החנוכייה בגובה של למעלה מ-20 אמות? נמקו את הסיבה ההלכתית.

תשובה: .....

.....

.....

.....

שאלה 23 (7 נקודות): דיני ערב שבת ומוצאי שבת

פרטו את הכללים המיוחדים להדלקת נרות חנוכה בערב שבת (זמן ההדלקה המוקדם וכמות השמן), וכיצד נוהגים במוצאי שבת בבית מבחינת סדר הקדימות בין הבדלה להדלקת נר חנוכה (ונמקו לפי הכלל ההלכתי).

תשובה: .....

.....

.....

.....
